

JAGDAMBA EDUCATION SOCIETY'S SANTOSH N. DARADE POLYTECHNIC

At. Babhulgaon, Tel. Yeola - 423 401

CENTRAL LIBRARY

Please consider the environment before printing...

दिनांक:- 23 / 01 / 2025

Birth Anniversary of Netaji Subhash Chandra Bose

नेताजी सुभाषचंद्र बोस जयंती २०२५

प्रस्तावना:

नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म २३ जानेवारी, १८९७ रोजी ओडिशातील कटक या ठिकाणी झाला. त्यांच्या वडिलांचे नाव जानकीदास व आईचे नाव प्रभावती असे होते. नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा शालेय जीवनापासूनच देशभक्तीकडे ओढा होता. महाविद्यालयात शिक्षण घेत असल्यापासून इंग्रजी सत्तेच्या विरोधात लढा देण्याची स्वप्ने ते पाहू लागले होते. कोलकाता विद्यापीठातून पदवी संपादन केल्यानंतर सुभाषबाबू वडिलांच्या इच्छेनुसार आय. सी. एस. होण्यासाठी इंग्लंडला रवाना झाले. त्या ठिकाणी त्यांनी आय. सी. एस. च्या परीक्षेत उत्कृष्ट यश मिळविले. या परीक्षेचा अभ्यास करण्यास त्यांना अवघा आठ महिन्यांचा कालावधी मिळाला होता. तथापि, इतक्या थोड्या अवधीत तयारी करूनही ते या परीक्षेत चौथ्या क्रमांकाने उत्तीर्ण झाले होते. इंग्लंडहून भारतात परत आल्यावर सनदी अधिकारी म्हणून नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांनी सरकारी नोकरीत प्रवेश केला; परंतु त्यानंतर थोड्याच दिवसांत महात्मा गांधींनी इंग्रजी सत्तेच्या विरोधात असहकाराची चळवळ सुरू केली. या चळवळीतील एक कार्यक्रम सरकारी नोकरीचा त्याग करणे असा होता. महात्मा गांधींच्या आवाहनाला प्रतिसाद देऊन सुभाषचंद्र बोस यांनी २२ एप्रिल, १९२१ रोजी सरकारी नोकरीतील अत्यंत मानाच्या जागेचा त्याग करून राष्ट्रीय स्वातंत्र्याच्या आंदोलनात उडी घेतली.

स्वातंत्र्यलढ्यात भाग घेण्यासाठी आपल्या नोकरीचा राजीनामा देणारे ते पहिलेच आय. सी. एस. अधिकारी होते.

सुभाषचंद्र बोस यांचे बालपण:

सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म २३ जानेवारी १८९७ रोजी कटक, ओडिशा येथे झाला. जानकीनाथ बोस आणि श्रीमती प्रभावती देवी यांना १४ मुले होती आणि ते नववे होते. सुभाषचंद्र यांचे वडील जानकीनाथ चंद्र हे त्यावेळी एक प्रसिद्ध वकील होते आणि त्यांच्या वकिलीमुळे बरेच लोक प्रभावित झाले होते. खासगी प्रॅक्टिस सुरू करण्यापूर्वी त्यांनी सरकारी वकील म्हणून काम केले.

त्यानंतर, त्यांनी कटक महानगरपालिकेत दीर्घकाळ काम केले आणि बंगाल विधानसभेचे सदस्य होते. इंग्रजांनी त्यांना रायबहादूर ही पदवीही दिली. सुभाषचंद्र बोस यांना त्यांच्या वडिलांचा देशभक्तीचा वारसा मिळाला. सरकारी अधिकारी असतानाही जानकीनाथ काँग्रेसच्या परिषदांमध्ये सहभागी होत असत आणि सार्वजनिक सेवेत सक्रियपणे सहभागी होत असत.

सुभाषचंद्र बोस यांचे शिक्षण:

सुभाषचंद्र बोस हे धाडसी आणि धाडसी पुत्र लहानपणापासूनच शाळेत तेजस्वी होते. कटक येथील प्रोटेस्टंट युरोपियन शाळेत त्यांनी प्राथमिक शिक्षण घेतले आणि १९०९ मध्ये रेवेनशा कॉलेजिएट स्कूलमध्ये प्रवेश केला. स्वामी विवेकानंदांच्या पुस्तकांचा अभ्यास करण्याव्यतिरिक्त, नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांच्यावर त्यांचे मुख्याध्यापक बेनिमाधव दास यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा खूप प्रभाव पडला.

सुभाषचंद्र बोस मॅट्रिकच्या परीक्षेत दुसरे आले आणि त्यांच्या कठोर परिश्रम आणि समर्पणामुळे ते त्यांच्या अभ्यासात यशस्वी झाले. यानंतर सुभाषचंद्र बोस यांनी १९११ मध्ये प्रेसिडेन्सी कॉलेजमध्ये प्रवेश घेतला, परंतु त्या वर्षाच्या उत्तरार्धात भारतविरोधी वक्तव्यावरून व्याख्याता आणि विद्यार्थ्यांमध्ये संघर्ष झाला.

आझाद हिंद फौजेची स्थापना:

सुभाषचंद्र बोस नंतर जुलै १९४३ मध्ये जर्मनीहून सिंगापूर येथे स्थलांतरित झाले आणि भारतीय राष्ट्रीय सैन्याच्या निर्मितीची आशा पुन्हा जागृत केली. बिहारी बोस यांच्या अध्यक्षतेखाली झाली. रासबिहारी बोस यांनी नंतर सुभाषचंद्र बोस यांना संघटनेचे पूर्ण नियंत्रण दिले. INA चे नाव बदलून आझाद हिंद फौज ठेवण्यात आले आणि त्याच वेळी सुभाषचंद्र बोस यांना नेताजी म्हणून संबोधण्यात आले.

नेताजींनी केवळ सैन्याची पुनर्रचनाच केली नाही तर आग्नेय आशियाई डायस्पोरांचेही लक्ष वेधून घेतले. लोक त्याच वेळी सैन्यात भरती होण्याव्यतिरिक्त आर्थिक मदत देऊ लागले. त्यानंतर, आझाद हिंद फौजेने एक स्वतंत्र महिला युनिट स्थापन केले, जे आशियातील पहिले आहे.

आझाद हिंद फौज झपाट्याने वाढली आणि ती आझाद हिंद तात्पुरत्या सरकारच्या अंतर्गत कार्य करू लागली. नऊ अक्ष राज्यांनी त्यांना मंजूरी दिली आणि त्यांच्याकडे स्वतःचे मुद्रांक, चलन, न्यायालये आणि नागरी संहिता होते.

नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचे सन्मान:

भारताचा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार, भारतरत्न, नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांना मरणोत्तर बहाल करण्यात आला. पुरस्काराच्या 'मरणोत्तर' स्वरूपाला आव्हान देणारी जनहित याचिका कोर्टाला प्राप्त झाल्यानंतर नंतर ती मागे घेण्यात आली.

पश्चिम बंगाल विधानसभेसमोर नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा पुतळा उभारण्यात आला असून, भारतीय संसदेच्या भिंतींवरही त्यांचे चित्र दिसू शकते.

नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचे नुकतेच लोकप्रिय संस्कृतीत चित्रण करण्यात आले. या भारतीय राष्ट्रवादी नायकावर अनेक चित्रपट बनवले गेले आहेत.

नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा मृत्यू:

सुभाषचंद्र बोस १८ ऑगस्ट १९४५ रोजी एका दवमान अपघातात मरण पावले, INA सैन्याने पकडले दकंवा आत्मसमर्पण केले आदण ते तैवानमागे टोदकयोला जात होते. १८ ऑगस्ट १९४५ रोजी, सुभाषचंद्र बोस तैपेह, तैवान (फॉर्मोसा) येथे दवमानाच्या धडकेत ठार झाले.

LIBRARIAN
MR.U.D. MULANI
SND POLYTECHNIC
YEOLA-423401

PRINCIPAL
PROF.U.B JADHAV
SND POLYTECHNIC
YEOLA-423401

